

James Cameron
over Avatar

De fijnste boeken
van het jaar 2009

12 film

16 muziek

18 boeken

22 nut
23 weer
25 uit
26 televisie
28 strips

ps8

2

18

kunst

Allemaal beestjes

Interview beeldend kunstenaar Chris Berens **ps8**

Chris Berens: 'Alles komt heel direct bij me binnen; indrukken beelden, ervaringen: het lost in mij op.'

FOTO JAN VAN BREDA

inkt. Hij werkt op glimmend, dik printpapier. Op een klein vierkantje op tafel ligt een onafgewerkte tekening van een pandabeertje dat er uitziet alsof hij net in de wasmachine is geweest. "Eerst maak ik een hele reeks schetsen. Daarna gebruik ik penselen en kroontjespenen om het figuurtje op een klein stuk printpapier te schilderen. Door het gladde van het printpapier duurt het lang voordat de inkt droogt. Daardoor kan ik een dag later de inkt nog bootsen."

Hij duwt een deel van het hoofd van het pandabeertje opzij: de inkt blijkt als een losse coating op het papier te drijven. "Als het af is, pel ik de witte achterkant van het papier zodat ik alleen de plastic bovenlaag over heb." Het doorzichtige velletje met de schildering plakt hij op een doek. De softfocus en de suggestie van diepte bereikt hij door het herhalen van dezelfde handeling: zo komen er vijf tot tien lagen van hetzelfde figuurtje over elkaar heen. Er ontstaat een collage van de verschillende plaatjes.

Zijn techniek is nog altijd in ontwikkeling. "Ik zoek nog steeds naar een manier om zo goed mogelijk de beelden die ik in mijn hoofd heb, op papier te krijgen," zegt hij. "Eerst werkte ik met olieverf, daarna inkt en bij toeval kwam ik bij het printpapier terecht."

Het is belangrijk dat de werkwijze nog beter wordt, zegt Berens. De droomwerelden die nu zo hypergedetailleerd op zijn doeken komen, zijn een uiting van zijn fantasiewereld. Een wereld waarvan hij het zijn missie heeft gemaakt ze tot in de perfectie te illustreren. "Ik denk dat het eindresultaat nu voor vijftig à zestig procent voldoet aan wat ik in mijn hoofd heb. Ik moet dus nog verder."

Berens is een dagdromer. Het liefst verdwijnt hij in zijn droomwereld. "Vroeger op school haalde ik altijd een 1 voor luisteren en schrijven. Er is een plek in mij die mooier is dan het hier en nu. Daar ga ik graag heen in gedachten."

Nee, het is geen vluchten, benadrukt Berens meteen. "Ik heb niet veel op met de realiteit. Ik vind het prettig om mijn droomwereld met het echte leven te combineren. Ik lees ook zelden de krant, het interesseert me niet zo." Lang dacht hij dat hij gek was. "Ik had ook een imaginaire vriend, een beestje dat

altijd bij me was en steeds weer van vorm veranderde. Nu komt dat fantasievriendje in allerlei verschillende gedaantes in mijn schilderijen terug." Om hem heen dartelen minutieus geschilderde muisjes, meisjes, ijsberen en andere wezentjes. "Ze zijn allemaal dat vriendje."

Berens' droomwereld wordt alsmaar groter. "Alles wat ik meemaak sla ik op in mijn universumpje. Het is een complexe wereld en hoe langer ik het niet uit, hoe dringender het is dat het er uitkomt." Berens is extreem ontvankelijk. "Alles komt heel direct bij me binnen. Indrukken, beelden, ervaringen: het lost in me op. En als ik er dan niets mee doe, dan blijft het in me rondspoken en komt het ongemerkt naar boven. Clichés bijvoorbeeld. Die moeten

eruit, anders blijft het mijn werk bevleken." Daarom maakt hij altijd tientallen schetsen voordat hij aan het uiteindelijke werk begint. Elk idee, ieder beeld moet op papier

'Ik voel me wel een kunstenaar, maar ik werk niet conceptueel, heb geen boodschap'

hebben gestaan, voordat hij verder kan werken.

Soms vraagt hij zich af of hij een kunstenaar is in de hedendaagse zin van het woord. "Ik maak geen statements. Ik werk vanuit mijn gevoel. Mijn belangrijkste doel is dat

het eindresultaat mooi is. Daardoor zie ik mezelf soms meer als een ambachtsman." Waarna hij zich onmiddellijk weer corrigeert: "Ik voel me wel een kunstenaar, maar ik

werk niet conceptueel, heb geen boodschap."

Dat deert zijn bewonderaars echter allerminst. Liefhebbers van de doeken van Berens vergelijken zijn werk met grote meesters als Vermeer en Rembrandt (die zichzelf

ook meer als ambachtsman zagen). De soft focus, het kleurgebruik, de licht-donkercontrasten komen alle terug in het werk van Berens. Ook Jeroen Bosch komt vaak in vergelijkingen voorbij. Berens, bescheiden: "Alles wat ik schilder, heb ik zelf al wel eens gezien. Onbewust komt dat op mijn schilderijen terecht. Als ik mijn werk toets aan mijn vriendin, dan herkent ze inderdaad grote schilders als Bosch, Vermeer of de realistische genreschilder Bouguereau. Dan realiseer ik me dat ik vroeger posters van hun schilderijen aan mijn muur had hangen."

Expositie *The only living boy in New York*, van 16 december 2009 tot 23 januari 2010: Sloan Fine Art Gallery, New York. www.chrisberens.com

interview chris berens

‘Ik heb niet veel met de realiteit’

Het succes van beeldend kunstenaar Chris Berens kent geen grenzen. Deze week opent een expositie van zijn werk in New York. Berens maakt droomwerelden vol meisjes met grote ogen, beestjes, kinderen met halo's en wezentjes. ‘Mijn belangrijkste doel is dat het eindresultaat mooi is.’

LORIANNE VAN GELDER

Op een verwaaide uit-
hoek van een indu-
strieterrein in Amster-
dam-Bos en Lommer
staat het atelier van
beeldend kunstenaar Chris Berens
(Oss, 1976). Zijn atelier kijkt uit over
het water, de grijze gebouwen en
woonboten. Het is er stil, op het spo-
radische geluid van lossende
vrachtauto's na. In een blauwe over-
all met verfvlekken doet Berens
open, het is vroeg, maar gezien de
inkt op zijn handen is hij al een paar
uur bezig. “Ik ben om zeven uur be-
gonnen,” zegt hij verlegen.

De wanden van zijn atelier zijn be-
dekt met schilderijen, sommige
klaar, andere wachtend op voltooi-
ing. Berens legt de laatste hand aan
zijn volgende expositie: *The only li-
ving boy in New York* (naar het gelijk-
namige nummer van Simon & Gar-
funkel) – in de prestigieuze Sloan
Fine Art Gallery in New York. Op de
dromerige taferelen figureren pan-
dabeertjes, karakteristieke New
Yorkse gebouwen (het Vrijheids-
beeld, de spitse Chryslertower),
meisjes met grote ogen en kale jon-
getjes. “Al die jongetjes ben ik,”
glimlacht Berens en hij strijkt over
zijn kaalgeschoren schedel. “Ik ben
de *Only living boy in New York*.”

Hij maakte voor het eerst een zelf-
portret. Meestal haalt hij inspiratie
uit zijn fantasie. Nu zat hij met een
spiegel voor zijn gezicht. “Dat was
wel even vreemd, ik had nog nooit
mijn eigen hoofd als inspiratie ge-
nomen.”

Berens componeert droomwerel-
den met wereldse en niet-wereldse
figuren: fantasie-universums zijn
het, waarin meisjes met grote ogen,
beestjes, kinderen met halo's, we-
zentjes met holle blikken of juist
smekende ogen rondwalen, alles in
soft focus. De sfeer die het oproept,
ligt tussen het geruststellende en
het onheilspellende in. Soms jaagt
het zelfs angst aan, maar bijna altijd
zijn de beelden vervreemdend. De
dromerige taferelen tonen wezens
die net iets anders zijn dan we ze
kennen: de neus en de mond staan
iets dichter bij elkaar dan normaal,
lappen vlees hangen plotseling

mende tentoonstelling in New York.
Commercieel blijkt hij enorm goed
aan te slaan. Op exposities is zijn
werk in mum van tijd uitverkocht
(kleine schilderijen gaan voor 7000
euro, grote voor 15.000). Zijn popu-
lariteit in Azië en de Verenigde Sta-
ten groeit nog steeds.

Berens is aan het werk als hij zijn
bezoek ontvangt. Mensen in zijn
atelier maken hem nerveus, vooral
als zijn werk nog niet helemaal
klaar is. Naast hem op tafel staat
een portretje van hemzelf en zijn
vriendin: lieflijk kijken ze de toes-
chouwer aan. Het portret is bijna
fotografisch, op de speelse stilerings

**‘Ik denk dat het eindresultaat nu
voor vijftig à zestig procent voldoet
aan wat ik in mijn hoofd heb’**

naast serene gezichtjes. Je blijft er-
naar kijken, er is zoveel te zien.

In 2004 werd Berens, opgeleid als
illustrator aan de Academie voor
Kunst en Vormgeving in Den Bosch,
ontdekt door de Amsterdamse Jaski
Art Gallery.

Zijn eerste solo-expositie *In C*
(2005) was meteen een succes.
Sindsdien heeft zijn carrière een
vlucht genomen. Van solo-exposi-
ties bij Jaski, tot een tentoonstelling
in het Noordbrabants Museum eer-
der dit jaar, en van een expositie in
het Amerikaanse Seattle tot de ko-

van grote ogen en kleine lijfjes na.
Maar als je dichterbij komt, heeft
het portretje een opmerkelijke diep-
te en gelaagdheid. Tere lijntjes ver-
raden de verschillende lagen waar-
uit het schilderij is opgebouwd. Dit
is zeker geen foto.

Berens heeft een geheel zelf ont-
worpen techniek. “Vaak denken
mensen dat ik digitaal werk, foto's
gebruik, maar dat is helemaal niet
het geval.” Aan zijn werktafel laat
hij zien wat hij doet. “Ik werk met
inkt.” Om hem heen staan lege
Grolschbeugelflessen met de teken-

ADVERTENTIE

TENTOONSTELLING
OPEN FORT 400

OPENING 18 DECEMBER 2009 (17:00-19:00)
ZUIDERKERK AMSTERDAM - TE ZIEN TOT EN MET 27 FEBRUARI 2010

www.openfort400.nl

NAI

Ymere

Gemeente Amsterdam